

University of Tehran Press

Social Capital Management

Home Page: <https://jscm.ut.ac.ir/>

Online ISSN: 2423-6233

Sociological Analysis of Football Players' Social Capital and its Impact on Professional Ethics Using Importance-Performance Analysis

Suzan Shams Lahijani¹ | Bahram Qadimi^{2*} | Mehrdad Navabaksh³

1. Department of Sociology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. E-mail: suzi_sh_1978@yahoo.com
- 2 Corresponding Author, Department of Sociology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. E-mail: ghadimi.bahram@srbiau.ac.ir
3. Department of Sociology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. E-mail: navabakhsh@srbiau.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:

Research Article

Article History:

Received January 11, 2024

Revised May 18, 2024

Accepted June 09, 2024

Published online December 11, 2024

Keywords:

Professional ethic,
Sociological analysis,
Importance-performance analysis,
Social capital.

ABSTRACT

This article was conducted with the aim of implementing sociological analysis of the social capital of football players and its impact on professional ethics. This study is applied-developmental in terms of purpose and survey-based cross-sectional in terms of data collection method. The community of participants of the qualitative part includes 35 prominent players of the country's premier league, who were selected using theoretical sampling. The sample size of the quantitative part was estimated by the effect size and power test method to be 155 people, and the sampling was done by the cluster-random method. A semi-structured interview and a researcher-made questionnaire were used to collect data. Data analysis was done, in the qualitative part, with the grounded theory method in Maxqda software, and in the quantitative part, with the importance-performance analysis method in SPSS software. The research findings indicated that empowering players, creating a culture in the club, monitoring the holding of official matches, and the Premier League are the causal factors that affect the social capital of football players. Social capital, by influencing professional ethics, ultimately leads to the growth and success of football in the country. Based on the analysis of the importance of performance, the constructs of "monitoring the holding of matches," "players' mental concerns," and "material problems and issues" are in the "weakness" area, and the distance between these constructs is significant.

Cite this article: Shams Lahijani, S.; Qadimi, B., & Navabaksh, M. (2025). Sociological Analysis of Football Players' Social Capital and its Impact on Professional Ethics Using Importance-Performance Analysis. *Social Capital Management*. 11 (4), 353-369. <http://doi.org/10.22059/jscm.2024.370537.2484>

© The Author(s). **Publisher:** University of Tehran Press.
DOI: <http://doi.org/10.22059/jscm.2024.370537.2484>

تحلیل جامعه‌شناختی سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال و تأثیر آن در اخلاق حرفه‌ای با رویکرد تجزیه و تحلیل اهمیت- عملکرد

سوزان شمس لاهیجانی^۱ | بهرام قدیمی^{۲*} | مهرداد نوابخش^۳

۱. دانشجوی دکتری تخصصی رشته جامعه‌شناسی ورزش، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه: suzi_sh_1978@yahoo.com
 ۲. نویسنده مسئول، گروه جامعه‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه: ghadimi.bahram@srbiaau.ir
 ۳. گروه جامعه‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه: navabakhsh@srbiau.ac.ir

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخ‌های مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۲۱

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۲/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۲۰

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۹/۲۱

کلیدواژه:

اخلاق حرفه‌ای،

تجزیه و تحلیل اهمیت- عملکرد،

تحلیل جامعه‌شناختی،

سرمایه اجتماعی.

مقاله حاضر با هدف تحلیل جامعه‌شناختی سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال و تأثیر آن در اخلاق حرفه‌ای انجام گرفت. این مطالعه از نظر هدف کاربردی- توسعه‌ای و از منظر روش گردآوری داده‌ها پیمایشی- مقطعی است. جامعه مشارکت‌کنندگان بخش کیفی شامل ۳۵ نفر از بازیکنان مطرح لیگ برتر کشور است که با روش نمونه‌گیری نظری انتخاب شدند. حجم نمونه بخش کمی نیز با روش اندازه اثر و توان آزمون ۱۵۵ نفر برآورد شد و نمونه‌گیری با روش خوشه‌ای- تصادفی انجام گرفت. برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه نیم‌ساختاریافته و پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی با روش گراند تئوری در نرم‌افزار مکس کیودا و در بخش کمی با روش تحلیل اهمیت- عملکرد در نرم‌افزار SPSS انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد توانمندسازی بازیکنان، فرهنگ‌سازی در باشگاه، نظارت بر برگزاری مسابقات رسمی و لیگ برتر عوامل علی هستند که بر سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال تأثیر می‌گذارند. سرمایه اجتماعی نیز با تأثیرگذاری بر اخلاق حرفه‌ای در نهایت به رشد و موفقیت فوتبال در کشور منجر می‌شود. بر اساس تحلیل اهمیت عملکرد، سازه‌های «نظارت بر برگزاری مسابقات»، «دغدغه‌های ذهنی بازیکنان»، و «مشکلات و مسائل مادی» در ناحیه «ضعف» قرار دارند و این سازه‌ها با آنچه باید باشد شکاف معناداری دارند.

استناد: شمس لاهیجانی، سوزان؛ قدیمی، بهرام و نوابخش، مهرداد (۱۴۰۳). تحلیل جامعه‌شناختی سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال و تأثیر آن در اخلاق حرفه‌ای با رویکرد تجزیه و تحلیل اهمیت- عملکرد. مدیریت سرمایه اجتماعی، ۱۱ (۴) ۳۶۹-۳۵۳. <http://doi.org/10.22059/jscm.2024.370537.2484>

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران.

© نویسندگان.

DOI: <http://doi.org/10.22059/jscm.2024.370537.2484>

مقدمه

سرمایه اجتماعی در سه دهه اخیر به شدت مورد توجه پژوهشگران و حکمرایان قرار گرفته است. در واقع سرمایه اجتماعی پیونددهنده آحاد جامعه است و در صورت فقدان چنین سرمایه‌ای افراد از حالت جامعه مدنی به صرفاً توده‌ای از مردم تبدیل می‌شوند. بنابراین افول سرمایه اجتماعی تاروپود و پیوندهای جامعه را مورد اضمحلال قرار می‌دهد و زمینه را برای هر گونه ناهنجاری در میان افراد فراهم می‌آورد (Possamai et al., 2024). با وجود اینکه درباره مزایا و منافع سرمایه اجتماعی وحدت نظر وجود دارد، پژوهش‌ها حاکی از افول سرمایه اجتماعی در دنیا و البته ایران است که این مخاطرات زیادی به همراه دارد. فقدان توجه به این مسئله می‌تواند موجب جدایی دولت-ملت و عدم وحدت و هم‌گرایی میان افراد جامعه شود (حمیدی‌زاده، ۱۳۹۷). این مسئله قابل تسری به بخش‌های گوناگون و زمینه‌های مختلف از جمله ورزش و به طور مشخص ورزش فوتبال است. فوتبال پدیده‌ای اجتماعی است که از نیم قرن گذشته تاکنون به جزئی از نظام اجتماعی این مرز و بوم تبدیل شده است (قدیمی و باقری، ۱۳۹۶). عدم توجه به سرمایه اجتماعی ورزش فوتبال تبعات منفی بسیاری به همراه دارد که هم بازیکنان و ارکان گوناگون مرتبط با این ورزش را متأثر می‌سازد هم به علت نفوذی که این ورزش در میان افراد، به‌ویژه نسل جوان، دارد کل جامعه را درگیر می‌کند. از مهم‌ترین آثار و تبعات سوء این مسئله ترویج بی‌اخلاقی، فقدان انسجام و یکپارچگی، فاصله با فضایل و ارزش‌ها و هنجارهای مورد پذیرش جامعه، و کاهش بازدهی و اثربخشی این ورزش است (McLean et al., 2023).

باید به تأثیر فوتبال در جامعه از دیدگاه جامعه‌شناسانه پرداخت (قدیمی و همکاران، ۱۴۰۱). به عبارت دیگر ارزیابی فوتبال و آثار اجتماعی آن نیازمند تحلیلی جامعه‌شناختی است (Roberts et al., 2023). یکی از مفاهیم جامعه‌شناسی که شایسته بذل توجه و عنایت بیشتر است «سرمایه اجتماعی» است (قانع و همکاران، ۱۴۰۲). سرمایه اجتماعی یک عنصر کلیدی در حوزه ورزش و اوقات فراغت، به‌خصوص فوتبال، شناخته شده است. شواهد تجربی حاکی از تأثیر سرمایه اجتماعی در تأمین نیازهای فردی ورزش و سلامت و دسترسی به اهداف اجتماعی است (Forsell et al., 2022). سرمایه اجتماعی در حوزه فوتبال از جایگاهی ویژه برخوردار است. به همین دلیل در کشورهای پیشرفته سرمایه‌گذاری زیادی در زمینه جامعه‌شناسی ورزش و سرمایه اجتماعی در زمینه فوتبال انجام شده است (Fenton et al., 2023).

به نظر می‌رسد مفهوم سرمایه اجتماعی از عوامل مهم مورد نیاز وزارت ورزش و جوانان برای توفیق در دستیابی به مأموریتش است (کشاورز و همکاران، ۱۴۰۰). سرمایه اجتماعی همچون ابزاری در دست مدیریت باشگاه فوتبال است که به وسیله آن می‌توان به گونه‌ای کارا و اثربخش به اهداف باشگاه دست یافت (کبیری و همکاران، ۱۳۹۹). بنابراین مسئولان ورزش و تربیت بدنی باید از ابعاد اجتماعی-فرهنگی ورزش آگاهی داشته باشند و نقش‌ها و تأثیرات حیاتی این پدیده را درک کنند (قدیمی و همکاران، ۱۴۰۲).

از سوی دیگر با رونق ورزش حرفه‌ای در عصر حاضر مطالعه اخلاق ورزشی در میادین ملی و بین‌المللی اهمیت و ضرورتی ویژه یافته است. در این زمینه عنایت به اخلاق ورزشی یکی از موضوعات کاربردی است که برای گذشت و رقابت جوانمردانه و جهاد با نفس کاربرد دارد (مقیمیان و انصاری، ۱۴۰۱). اخلاق دارای گونه‌های متفاوت- از جمله فلسفی، اجتماعی، سیاسی، سازمانی، آموزشی، حرفه‌ای، و مواردی از این دست- است. اما اخلاق حرفه‌ای می‌تواند در بیشتر انواع اخلاق نافذ باشد (جعفری و همکاران، ۱۴۰۲). اهمیت اخلاق در ورزش تا آنجاست که جان بوکسیل، فیلسوف اخلاق معاصر، به دلیل پیوند بین ورزش و جامعه و نقش آن در رشد فردی و جمعی، ورزش هر جامعه‌ای را همچون آینه‌ای منعکس‌کننده خوبی‌ها و بدی‌های آن جامعه می‌داند (Milanovic et al., 2021).

به طور مشخص سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال و تأثیرات آن بر اخلاق حرفه‌ای موضوعی کاربردی است که دامنه شمول آن وزارت ورزش، فدراسیون فوتبال، و همه باشگاه‌های ورزشی کشور را در بر می‌گیرد. اگر سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال به‌درستی شناخته شود و عوامل اثرگذار بر آن روشن شود، هم می‌توان شاهد بهبود اثرگذاری اجتماعی بازیکنان فوتبال در جامعه بود هم تعالی اخلاق حرفه‌ای نزد بازیکنان فوتبال را به همراه خواهد آورد. در سال‌های اخیر مطالعاتی نیز درباره اخلاق حرفه‌ای در ورزش (سعیدنیا و همکاران، ۱۴۰۱؛ عبادی و همکاران، ۱۴۰۱؛ نادریان و همکاران، ۱۴۰۱؛ گرچی و همکاران، ۱۴۰۲) و سرمایه

اجتماعی در ورزش (سلیمانی و همکاران، ۱۴۰۱؛ قدیمی و همکاران، ۱۴۰۲) انجام شده است. اما، این دو مقوله به صورت جداگانه در حوزه ورزش مورد بحث قرار گرفته‌اند. اگرچه برخی پژوهشگران (کبیری و همکاران، ۱۳۹۹؛ شیروانی و اسدی، ۱۴۰۱؛ مرادی و محمدی، ۱۴۰۲) هم‌زمان به دو مقوله سرمایه اجتماعی و اخلاق در ورزش پرداخته‌اند، این مطالعات نیز به صورت کمی محض بوده است و به بررسی تأثیر محدود شده‌اند. بنابراین خلأ پژوهشی عدیده‌ای در مفهوم‌سازی سرمایه اجتماعی بر اساس اخلاق حرفه‌ای ورزش و به صورت تخصصی ورزش فوتبال مشاهده می‌شود. همچنین تحلیل جامعه‌شناسانه درباره این مفاهیم همواره از دیدگاه پژوهشگران داخلی مغفول مانده است و این مسئله‌ای اساسی است. در مطالعه حاضر تأکید اساسی بر تحلیل جامعه‌شناختی سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال و تأثیر آن در اخلاق حرفه‌ای آنها است. ورزش فوتبال در کشور ما بسیار پرهوادار و فراگیر است و چنانچه از چنین ظرفیتی به‌درستی استفاده نشود نتیجه همان است که امروز در فوتبال کشور مشاهده می‌شود. این در حالی است که شناخت و به‌کارگیری درست ظرفیت‌های سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال با نگاهی اخلاق‌گرا می‌تواند اثری سازنده در رشد و شکوفایی این ورزش در کشور داشته باشد. پژوهش حاضر به این پرسش کلیدی پاسخ می‌دهد که وضعیت سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال و تأثیر آن در اخلاق حرفه‌ای مبتنی بر تحلیل جامعه‌شناختی چگونه است؟

مبانی نظری پژوهش

تحلیل جامعه‌شناختی

تحلیل جامعه‌شناختی بیان نظام‌مند واقعیت است که داده‌های آن به روش کمی یا کیفی به دست آمده‌اند. تغییر و تحولات اجتماعی به عنوان یکی از موضوعات محوری همواره مورد توجه صاحب‌نظران علوم انسانی و اجتماعی بوده‌اند. مطالعه این پویایی‌ها ذیل عنوان تحلیل جامعه‌شناختی دسته‌بندی می‌شود (سلطانی و دولت‌آبادی، ۱۴۰۲). جامعه‌شناسی مطالعه زندگی اجتماعی و تغییرات و علت‌های اجتماعی و تبعات رفتار انسانی است. جامعه‌شناسان درباره ساختار گروه‌ها، سازمان‌ها، مردم یک جامعه، و چگونگی تعامل آن‌ها تحقیق می‌کنند و کمتر رشته‌ای چنین میدان وسیعی برای پژوهش و نظریه‌پردازی و به‌کارگیری دانش در اختیار دارد (Piatkowska et al., 2022). به ورزش فوتبال به عنوان یک پدیده بسیار اثرگذار اجتماعی باید از رویکردی جامعه‌شناختی نگریست. تنها در سایه چنین رویکردی است که می‌توان به درک بهتری از اثر مثبت و منفی این پدیده در حال رشد دست پیدا کرد (Cleland & Giulianotti, 2023). جامعه‌شناسی بسیار دیر مطالعه ورزش فوتبال را آغاز کرد و با اینکه شکل‌گیری فوتبال مدرن به قرن ۱۸ و اوایل قرن ۱۹ برمی‌گردد، یعنی همان دوره‌ای که جامعه‌شناسی کم‌کم در حال رشد و بالندگی بود، نگاهی به آثار بزرگان این حوزه نشان می‌دهد هیچ‌یک به این پدیده از منظر جامعه‌شناختی التفات نداشته‌اند و حتی در دوره‌های بعد، به‌رغم شروع برگزاری مسابقات جام جهانی در ۱۹۳۰ و استقبال انبوه تماشاگران، باز هم نشانی از توجه به فوتبال در آثار اندیشمندان علوم اجتماعی آن زمان دیده نمی‌شود (کله‌لند، ۱۳۹۷).

سرمایه اجتماعی

سرمایه اجتماعی نخستین بار به وسیله هنیفن به سال ۱۹۶۱ مطرح شد. هنیفن سرمایه اجتماعی را عامل اصلی علاقه به تحصیل قلمداد کرد. این مفهوم بیش از یک دهه بعد و با مطالعه اقتصاددان برجسته‌ای به نام لوری^۱ به سال ۱۹۷۷ شهرت بیشتری یافت. اما در دهه ۱۹۸۰ به‌شدت مورد توجه قرار گرفت و با گسترش نظری و تجربی جایگاهی ویژه در نظریه‌های جامعه‌شناسی یافت. این امر بیشتر مرهون مطالعات پیر بوردیو^۲ (۱۹۸۶) و جیمز کلمن^۳ (۱۹۹۸) است (Toyon, 2022). بوردیو یک جامعه‌شناس فرانسوی است که سرمایه اجتماعی را در بستر جامعه‌شناسی مفهوم‌سازی و تعریف کرد. او سرمایه اجتماعی را تجمعی از منابع بالقوه و بالفعل متعدد می‌داند که مربوط به مالکیت شبکه بادوامی از روابط کم‌وبیش نهادی‌شده از آشنایی و شناخت متقابل است. بر اساس دیدگاه بوردیو، سرمایه اجتماعی مجموعه‌ای از منابع (حقیقی و مجازی) مربوط به افراد یا گروه‌ها است که از طریق یک

1. Loury

2. Pierre Bourdieu

3. James Coleman

شبکه پایدار از روابط رسمی و غیررسمی برقرار می‌شود (Oberoi et al., 2022). جیمز کلن، جامعه‌شناس برجسته آمریکایی، جامع‌ترین تعریف خود از سرمایه اجتماعی را در قالب بخشی از تلاش گسترده‌تر خود در طراحی نظریه عمومی جامعه‌شناسی انتخاب منطقی ارائه داده است که در آن سرمایه اجتماعی وسیله‌ای جهت نحوه همکاری و تعاون افراد با یکدیگر بود (Slijper et al., 2022).

اخلاق حرفه‌ای

واژه اخلاق از واژه یونانی *ethicos*، به معنی اقتدار رسوم و سنت، نشئت گرفته است. در عربی اخلاق جمع خلق است. واژه خلق نیز به معنای عادت، رویه، سبیه، و امثال آن است (فرامرزی، ۱۴۰۱). اخلاق از دهه ۱۹۶۰ به مباحث سازمان و مدیریت وارد شد. اصول اخلاقی نیز راجع به چگونگی بودن افراد و اینکه در سازمان متبوع خود چطور رفتار کنند است و به بررسی گرایش‌های خوب و منصفانه در رفتارها و سلوک انسانی می‌پردازد (Jammaers, 2023). اخلاق در کارکرد اخیر در سه حوزه «اخلاق شغلی»، «اخلاق کاری»، و «اخلاق سازمانی» قابل بررسی است. اخلاق شغلی ناظر بر بُعد فردی و اخلاق سازمانی ناظر بر بُعد گروهی است و اخلاق حرفه‌ای چون چتری فراگیر هر دوی این مفاهیم را در بر می‌گیرد (پروین، ۱۴۰۱). اخلاق حرفه‌ای دربرگیرنده اخلاق فردی و گروهی است. اما از هر دو فراتر می‌رود و به سازمان به مثابه یک مجموعه حقوقی ناظر است (پناهی و کاظمی، ۱۴۰۲). اخلاق حرفه‌ای جزء لاینفک همه جنبه‌های خدمات آموزشی و اجتماعی است و استانداردهای فردی و سازمانی از رفتار مورد انتظار و تأییدشده در یک حرفه مشخص را شکل می‌دهد (Decker et al., 2022). در نهایت باید گفت مقصود از اخلاق حرفه‌ای مجموعه قواعدی است که باید افراد داوطلبانه و بر اساس ندای وجدان و فطرت خویش در انجام دادن کار حرفه‌ای رعایت کنند؛ بدون آن که الزام خارجی داشته باشند یا در صورت تخلف به مجازات‌های قانونی دچار شوند (Zhu, 2022).

مروری بر مطالعات انجام‌شده

پژوهش‌های جامعه‌شناختی ورزش در دو محور «اخلاق حرفه‌ای» و «سرمایه اجتماعی» مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است. مرادی و محمدی (۱۴۰۲) نشان دادند اخلاق حرفه‌ای و سرمایه فرهنگی بر اشتیاق شغلی مربیان ورزشی فراجا تأثیرگذار است و سرمایه اجتماعی در این رابطه نقش میانجی دارد. قدیمی و همکارانش (۱۴۰۲) مدلی جامعه‌شناختی برای سرمایه اجتماعی میان نخبگان ورزشی در تعامل با بستر اجتماعی ارائه کردند. گرجی و همکارانش (۱۴۰۲) با تأکید بر اهمیت اخلاق حرفه‌ای در فوتبال مدلی برای نهادینه‌سازی جو اخلاقی در فوتبال حرفه‌ای ایران ارائه کردند. یافته‌های شیروانی و اسدی (۱۴۰۱) نشان داد سرمایه اجتماعی کارکنان از طریق افزایش اخلاق حرفه‌ای باعث توسعه توانمندسازی آن‌ها می‌شود و مدیران جهت افزایش توانمندسازی کارکنان باید به تقویت سرمایه اجتماعی در آن‌ها اهتمام ویژه داشته باشند. سلیمانی و همکارانش (۱۴۰۱) بر تأثیر شبکه‌های اجتماعی، سرمایه اجتماعی، و سرمایه فکری بر مدیریت دانش در وزارت ورزش و جوانان تأکید کردند. نتایج تحقیق محمدزاده و همکارانش (۱۳۹۹) نشان داد پنج عامل فردی، ورزشی، زیستی، ذهنی، محیطی سبب بهبود اخلاق ورزشکاران فوتبال حرفه‌ای ایران می‌شود. در نهایت کبیری و همکارانش (۱۳۹۹) در مطالعه خود نشان دادند اخلاق حرفه‌ای در پرورش سرمایه اجتماعی در حوزه ورزش فوتبال بسیار تأثیرگذار است.

در مجموع می‌توان گفت فوتبال به عنوان پرهوادارترین و پرمشارکت‌ترین فعالیت و رشته ورزشی در کشور با معضلات اخلاقی زیادی دست‌به‌گریبان است (گرجی و همکاران، ۱۴۰۲). رعایت اصول فرهنگی و اخلاقی در ورزش فوتبال امری ضروری است که می‌تواند از بسیاری ناهنجاری‌های اخلاقی در این حوزه جلوگیری کند. متولیان و مدیران فوتبال همواره در جست‌وجوی راهکارهایی جهت کاهش رفتارهای غیراخلاقی بازیکنان و توسعه و ترویج اخلاق مداری بوده‌اند (Glantz et al., 2023). رعایت موازین اخلاقی در حوزه فوتبال خاستگاه جهانی و ملی دارد و مورد پسند کلیه دست‌اندرکاران امور ورزش و تماشاچیان بوده است؛ به صورتی که رعایت این موازین بر همگان واجب است. اما در عمل چنین نیست و ناهنجاری‌های رفتاری، پرخاشگری، تقلب، تباخی، و قانون‌شکنی در محیط فوتبال روزبه‌روز در حال افزایش است (محمدزاده و همکاران، ۱۳۹۹). از طرفی محدودیت‌هایی که در زمینه خطمشی‌های اخلاقی و فرهنگی در ورزش وجود دارد نیز نشان می‌دهد تا کنون تحقیقاتی که به طور جامع

خطمشی‌های اخلاقی و فرهنگی ورزش ایران را ارائه کنند انجام نشده است. از این رو لازم است تحقیقات لازم در این زمینه صورت گیرد تا الگوهای فرهنگی و اخلاقی برای ورزش ایران به طور همه‌جانبه تدوین شود (سعیدنیا و همکاران، ۱۴۰۱). همان‌گونه که ملاحظه می‌شود در سال‌های اخیر مطالعاتی به صورت جداگانه با محوریت اخلاق حرفه‌ای و سرمایه اجتماعی در حوزه ورزش صورت گرفته است. بنابراین با توجه به خلأ تحقیقاتی موجود در این مطالعه به ارائه الگوی جامعه‌شناختی سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال با رویکرد اخلاق حرفه‌ای برای گسترش و موفقیت فوتبال ایران پرداخته شده است.

جدول ۱. خلاصه جدیدترین مطالعات انجام‌شده در زمینه سرمایه اجتماعی و اخلاق حرفه‌ای در ورزش

پژوهشگر(ان)	سال	سرمایه اجتماعی	اخلاق حرفه‌ای	حوزه	نوع مطالعه
صابری و همکاران	۱۳۹۸	✓		فوتبال	کاربردی
کبیری و همکاران	۱۳۹۹	✓	✓	فوتبال	کاربردی
محمدزاده و همکاران	۱۳۹۹		✓	فوتبال	کاربردی
ملانوروزی	۱۴۰۰		✓	کشتی	کاربردی
کشاوری و همکاران	۱۴۰۰		✓	کشتی	توسعه‌ای
علی‌آبادی و باقری	۱۴۰۱	✓		فوتبال	کاربردی
مقیمیان و ریاحی	۱۴۰۱		✓	ورزش	کاربردی
شیروانی و اسدی	۱۴۰۱	✓	✓	ورزش	کاربردی
سلیمانی و همکاران	۱۴۰۱	✓		ورزش	کاربردی
سعیدنیا و همکاران	۱۴۰۱		✓	ورزش	کاربردی
نقوی و خادم	۱۴۰۱	✓		فوتبال	کاربردی
نادریان و همکاران	۱۴۰۱		✓	ورزش	توسعه‌ای
مرادی و محمدی	۱۴۰۲	✓	✓	ورزش	کاربردی
گرچی و همکاران	۱۴۰۲		✓	فوتبال	بنیادی
فهیمی و شجیع	۱۴۰۲		✓	فوتبال	کاربردی
قدیمی و همکاران	۱۴۰۲	✓		ورزش	بنیادی

روش پژوهش

این مطالعه از منظر فلسفی مبتنی بر پارادایم عمل‌گرایانه صورت گرفت و از رویکردی استقرایی-قیاسی استفاده شد. مطالعه حاضر از منظر یک پژوهش کاربردی است و از منظر روش گردآوری داده‌ها یک پژوهش پیمایش مقطعی محسوب می‌شود. برای دستیابی به هدف پژوهش از طرح پژوهش آمیخته اکتشافی (کیفی- کمی) استفاده شد.

جامعه مشارکت‌کنندگان بخش کیفی شامل بازیکنان فوتبال حاضر در لیگ برتر کشور است. بر اساس دیدگاه میلر^۱ و همکارانش (۲۰۱۰) از پنج معیار کلیدی بودن، سرشناس بودن، دانش نظری، تنوع، انگیزه مشارکت برای انتخاب مشارکت‌کنندگان استفاده شد. بنابراین در این مطالعه با بازیکنان کلیدی، مطرح، با دانش، و علاقه‌مند از باشگاه‌های گوناگون لیگ برتر استفاده شد. برای دسترسی به بازیکنان مورد نظر نامه هماهنگی و معرفی‌نامه به فدراسیون فوتبال از دانشگاه متبوع اخذ شد و سپس با مراجعه به واحد منابع انسانی و کمیته انضباطی و اخلاق فدراسیون فوتبال فهرستی از بازیکنان نخبه لیگ برتر، که کمترین سوء سابقه اخلاقی در پرونده آن‌ها درج شده بود، تهیه شد. سپس پالایشی نیز بر اساس میزان تحصیلات بازیکنان انجام شد و افرادی که تحصیلات آموزش عالی داشتند انتخاب شدند تا قید «دانش» رعایت شود. در نهایت، با دسته‌ای از بازیکنان از باشگاه‌های گوناگون، که از انگیزه کافی برای مشارکت در این پژوهش برخوردار بودند، مصاحبه شد تا قیدهای مربوط به «تنوع» و «انگیزه» نیز لحاظ شود. انتخاب نمونه با روش نمونه‌گیری نظری انجام شد که بر اساس دیدگاه گلیرز^۲ و همکارانش (۲۰۱۷) روشی مناسب برای تعیین حجم نمونه در روش گراند تئوری است. فرایند نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. بر این اساس ۳۵ نفر از بازیکنان فوتبال در این مطالعه شرکت کردند. جامعه آماری بخش کمی شامل

1. Miller
2. Glaser

پیش‌کسوتان، داوران، مربیان، کارشناسان فوتبال، و بازیکنان چهار باشگاه برتر فوتبال ایران- باشگاه استقلال، باشگاه پرسپولیس، باشگاه سایپا، باشگاه پیکان- در استان تهران بود. برای محاسبه حجم نمونه از قاعده تحلیل توان کوهن (۱۹۹۲) و نرم‌افزار G*Power استفاده شد. در سطح اطمینان ۹۵ درصد، با اندازه اثر ۰/۱۵ و توان آزمون ۸۰ درصد حداقل حجم نمونه ۱۵۵ نفر برآورد شد. چون جامعه آماری همگن است برای نمونه‌گیری از روش خوشه‌ای- تصادفی ساده استفاده شد. برای گردآوری داده‌های پژوهش در بخش کیفی از مصاحبه نیم‌ساخت‌یافته و در بخش کمی از پرسشنامه محقق‌ساخته استفاده شد.

روایی بخش کیفی مطابق با دیدگاه لینکلن^۱ و گوبا^۲ بر اساس چهار معیار اعتبارپذیری، انتقال‌پذیری، تأییدپذیری، و اطمینان‌پذیری از دیدگاه داوران ارزیابی و تأیید شد. برای سنجش پایایی بخش کیفی، درصد توافق مشاهده‌شده^۳ بر اساس فرمول هولستی^۴ ۰/۶۲۷ برآورد شد که از ۰/۶ بیشتر و مقدار قابل قبولی است. برای سنجش روایی پرسشنامه از نسبت روایی محتوایی (CVR) بر اساس دیدگاه ۳۵ نفر استفاده و برای سنجش پایایی پرسشنامه آلفای کرونباخ ۰/۸۹۱ برآورد شد و برای همه سازه‌ها نیز بالای ۰/۷ به دست آمد. بنابراین روایی و پایایی پرسشنامه مورد تأیید است.

جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی از روش گراند تئوری (نظریه‌پردازی داده‌بنیاد) استفاده شد و سازه‌های تحلیل جامعه‌شناختی سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال و تأثیر آن در اخلاق حرفه‌ای شناسایی و روابط سازه‌ها تبیین شد. در بخش کمی از روش تجزیه و تحلیل اهمیت- عملکرد (تحلیل شکاف) استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی با نرم‌افزار MaxQDA و در بخش کمی با نرم‌افزار SPSS انجام شد.

یافته‌های پژوهش

در بخش کیفی ۳۵ نفر از فوتبالیست‌های نخبه و سرشناس مشارکت کردند. همه فوتبالیست‌های منتخب مرد بودند که از این میان ۱۰ نفر کمتر از ۲۵ سال، ۱۱ نفر بین ۲۵ تا ۳۰ سال، و ۱۴ نفر بیش از ۳۰ سال داشتند. از نظر تحصیلات ۱۳ نفر کاردانی، ۱۸ نفر کارشناسی، ۲ نفر کارشناسی‌ارشد، و ۲ نفر دکترا داشتند. در نهایت ۸ نفر بین ۵ تا ۱۰ سال، ۱۴ نفر بین ۱۰ تا ۱۵ سال، و ۱۳ نفر نیز بالای ۱۵ سال سابقه بازی در لیگ برتر را داشتند.

در بخش کمی از دیدگاه ۱۵۵ نفر استفاده شد. از منظر سن ۲۱ نفر (۱۴٪) کمتر از ۳۰ سال، ۵۶ نفر (۳۶٪) بین ۳۰ تا ۴۰ سال، ۱۳ نفر (۸٪) بین ۴۰ تا ۵۰ سال، و ۶۵ نفر (۴۲٪) نیز ۵۰ سال و بیشتر داشتند. از منظر تحصیلات ۲۵ نفر (۱۶٪) کاردانی و کمتر، ۱۰۲ نفر (۶۵٪) کارشناسی، ۱۰ نفر (۷٪) کارشناسی‌ارشد، و ۱۸ نفر (۱۲٪) دکترا داشتند. در پایان از منظر سابقه کاری ۵۴ نفر (۳۵٪) کمتر از ۱۰ سال، ۷۸ نفر (۵۰٪) بین ۱۰ تا ۱۵ سال، و ۲۳ نفر (۱۵٪) بیش از ۱۵ سال سابقه کاری داشتند.

برای تحلیل جامعه‌شناختی سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال و تأثیر آن در اخلاق حرفه‌ای از روش گراند تئوری با رویکرد اشتراوس^۵ و کوربین^۶ استفاده شد. در گام نخست به مصاحبه‌های تخصصی با ۳۵ نفر از بازیکنان و پیش‌کسوتان فوتبال پرداخته شد. برای این منظور از پروتکل مصاحبه شامل ۶ پرسش باز استفاده شد. مصاحبه با روش نیم‌ساختارمند صورت گرفت و در جریان مصاحبه نیز به فراخور پرسش‌های جدیدی مطرح شد. پس از هر مصاحبه، ضمن مطالعه عمیق نتایج مصاحبه با روش نمونه‌گیری نظری به انتخاب فرد جدیدی برای مصاحبه پرداخته شد. فرایند بازخوانی مکرر داده‌ها و جست‌وجوی معنا و الگوهای آن تا دستیابی به اشباع نظری ادامه یافت و پس از آن با نوشتن مصاحبه‌ها به صورت متنی و انتقال آن به نرم‌افزار MaxQDA فرایند کدگذاری و تحلیل داده‌ها آغاز شد.

برای تحلیل داده‌ها با روش گراند تئوری، نخست متن مصاحبه‌ها چندین بار مطالعه و مرور شد. سپس داده‌ها به واحدهای معنایی در قالب جملات و پاراگراف‌های مرتبط با معنای اصلی شکسته شد. واحدهای معنایی نیز چندین بار مرور و سپس کدهای

1. Lincoln
2. Guba
3. percentage of agreement observation (PAO)
4. Holsti
5. Strauss
6. Corbin

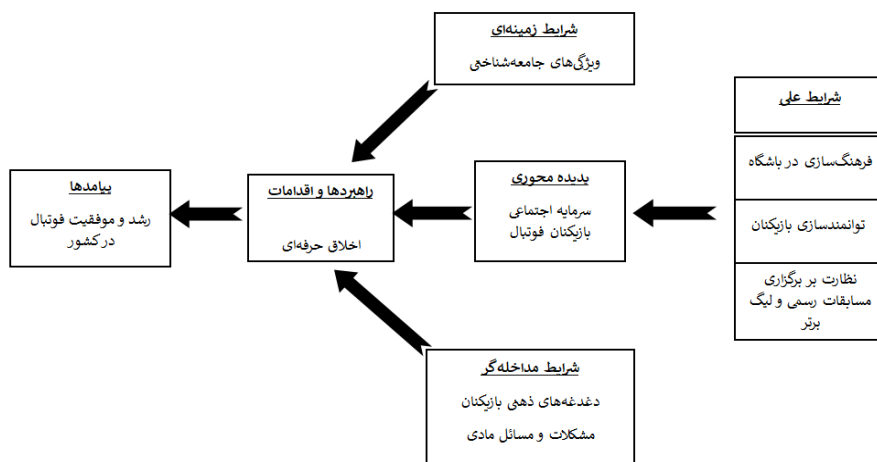
مناسب هر واحد معنایی نوشته و کدها بر اساس تشابه معنایی طبقه‌بندی شد. جریان تجزیه و تحلیل با اضافه شدن هر مصاحبه به همین ترتیب تکرار شد. مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. ملاک دستیابی به اشباع نظری رسیدن به تکرار در کدهای استخراجی بوده است. کدگذاری متون، مبتنی بر روش پیشنهادی اشتراوس و کوربین در سه مرحله شامل کدگذاری باز و محوری و انتخابی صورت گرفت. متن مصاحبه‌ها، پیش از آنکه به صورت فایل متن وارد نرم‌افزار MaxQDA شد. در مرحله کدگذاری باز ۲۳۱ کد شناسایی شد. در نهایت از طریق کدگذاری محوری ۶ کد گزینشی، ۹ کد محوری، و ۵۳ کد پایه به دست آمد. سازه‌های تحلیل جامعه‌شناختی سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال و تأثیر آن در اخلاق حرفه‌ای در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. سازه‌های تحلیل جامعه‌شناختی سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال و تأثیر آن در اخلاق حرفه‌ای

گزینشی	محوری	مضامین پایه
شرایط زمینه‌ای	بسترهای اجتماعی	«شغل پدر و وضعیت مادی خانواده»، «شهر و محل سکونت»، «تحصیلات بازیکن»، «نوع طبقه اجتماعی»، «تربیت خانوادگی»، «تجربه و سوابق ورزشی»
	فرهنگ‌سازی در باشگاه	«مدیریت صحیح تیم توسط مربی و کادر فنی»، «انجام دادن تمرینات اصولی و برگزاری اردوهای متعدد»، «الزام به رعایت قوانین و مقررات مختص هر باشگاه»، «تقویت مسائل دینی و مذهبی»، «کاهش تفاوت‌های فرهنگی میان بازیکنان»
شرایط علی	توانمندسازی بازیکنان	«ارائه آموزش‌های مکفی با متخصصان و کارشناسان فوتبالی»، «به‌کارگیری روانشناس و جامعه‌شناس ورزشی در باشگاه»، «ارائه آموزش فوتبال از پایه به کودکان و نونهالان»، «استفاده از نظرات پیش‌کسوتان و بزرگان فوتبال»، «آموزش کدهای اخلاقی در اساسنامه فدراسیون فوتبال و مطابق با قوانین AFC و فیفا»، «استخدام مربی دلسوز و با دانش به‌روز»، «آموزش کادر فنی در زمینه مسائل فنی فوتبال»
	نظارت بر برگزاری مسابقات	«کاهش فشار تمرینات»، «برنامه‌ریزی صحیح در برگزاری مسابقات»، «رفع مسائل و مشکلات بازیکنان»، «پشتیبانی مسئولان جامعه فوتبال»، «افزایش آگاهی و حمایت هواداران فوتبالی»
پدیده محوری	سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال	«ایجاد اعتماد میان اعضای تیم»، «مسئولیت‌پذیری و وجدان کاری»، «مشارکت در دستیابی به اهداف تیمی»، «رعایت هنجارها و ارزش‌های اجتماعی»، «احترام گذاشتن به اعضای تیم مقابل»، «در نظر گرفتن منافع تیم همانند منفعت شخصی»، «افزایش همکاری و همدلی میان اعضای تیم»، «عدم تبعیض در میان بازیکنان توسط مربی و مسئولان باشگاه»، «حفظ انسجام تیمی»
راهبردها و اقدامات	اخلاق حرفه‌ای	«حفظ شهرت تیم، مربی، و باشگاه در کشور»، «نشان دادن شخصیت فوتبالیست»، «نظارت کمیته انضباطی بر رفتار بازیکنان»، «عدم پاسخ به بی‌حرمی‌های فضای مجازی»، «دلجویی از تیم بازنده و بازیکنان مصدوم»، «داشتن صداقت و تعهد حرفه‌ای»، «الگوبرداری جوان کشور از بازیکنان»
	دغدغه‌های ذهنی بازیکنان	«حاشیه‌سازی خبرنگاران و بازتاب رسانه‌ها»، «مشکلات خانوادگی»، «مسائل و مشکلات اجتماعی-فرهنگی»، «معضل فضای مجازی و تخریب بازیکنان»
شرایط مداخله‌گر	مشکلات و مسائل مادی	«اهمیت مادیات و منفعت شخصی برای بازیکنان»، «عدم اعطای پاداش به‌موقع پس از هر برد تیم»، «عدم عمل باشگاه به قراردادهای مالی-حقوقی بازیکنان»، «ناعدالتی در عقد قرارداد در میان برخی بازیکنان»، «وضعیت نامناسب اقتصادی کشور»
پیامد	رشد و موفقیت فوتبال در کشور	«جذب بازیکنان ایرانی توسط تیم‌های مطرح دنیا»، «پیشرفت تیم و اعضای آن»، «کسب نتایج مثبت در فوتبال»، «ایجاد تغییر مثبت در آینده بازیکنان»، «حضور در بازی‌های آسیایی و جام جهانی»

سازه‌های اصلی تحلیل جامعه‌شناختی سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال و تأثیر آن در اخلاق حرفه‌ای عبارت‌اند از: شرایط زمینه‌ای (بسترهای اجتماعی)، شرایط علی (فرهنگ‌سازی در باشگاه، توانمندسازی بازیکنان، نظارت بر برگزاری مسابقات رسمی و لیگ برتر)، شرایط مداخله‌گر (دغدغه‌های ذهنی بازیکنان و مشکلات و مسائل مادی)، پدیده محوری (سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال)، راهبردها (اخلاق حرفه‌ای)، و پیامدها (رشد و موفقیت فوتبال در کشور). شاخص‌های سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال شامل «ایجاد اعتماد میان اعضای تیم»، «مسئولیت‌پذیری و وجدان کاری»، «مشارکت در دستیابی به اهداف تیمی»، «رعایت هنجارها و ارزش‌های اجتماعی»، «احترام گذاشتن به اعضای تیم مقابل»، «در نظر گرفتن منافع تیم همانند منفعت شخصی»، «افزایش همکاری و همدلی میان اعضای تیم»، «عدم تبعیض در میان بازیکنان توسط مربی و مسئولان باشگاه»، «حفظ

انسجام تیمی» است. در فرایند نظریه‌پردازی داده‌بنیاد پس از گردآوری داده‌ها و تجزیه و تحلیل و تفسیر آن‌ها نوبت به ارائه مدل و نتیجه‌گیری و جمع‌بندی پژوهش می‌رسد. شکل ۱ نشان‌دهنده مدل پارادایمی پژوهش است.

شکل ۱. مدل پارادایمی تحلیل جامعه‌شناختی سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال و تأثیر آن در اخلاق حرفه‌ای

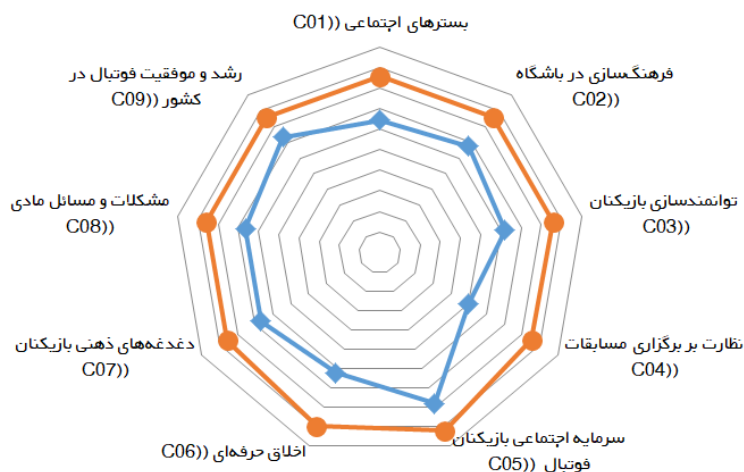
بر اساس مدل پارادایمی پژوهش، توانمندسازی بازیکنان، فرهنگ‌سازی در باشگاه، نظارت بر برگزاری مسابقات رسمی و لیگ برتر عوامل علی هستند که بر سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال تأثیر می‌گذارند. سرمایه اجتماعی نیز بر اخلاق حرفه‌ای اثرگذار است و در این رابطه بسترهای اجتماعی زمینه لازم را فراهم می‌آورند. از سوی دیگر دغدغه‌های ذهنی و مشکلات و مسائل مادی بازیکنان نیز عوامل مداخله‌گر هستند که اخلاق حرفه‌ای را تحت تأثیر قرار می‌دهند. در نهایت اخلاق حرفه‌ای بر رشد و موفقیت فوتبال در کشور تأثیرگذار است.

پس از آنکه سازه‌های تحلیل جامعه‌شناختی سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال و تأثیر آن در اخلاق حرفه‌ای شناسایی شدند، به بررسی وضعیت آن‌ها در باشگاه‌های سطح ۱ کشور پرداخته شد. برای این منظور هر شاخص از دو منظر وضعیت موجود (عملکرد) و وضعیت مطلوب (اهمیت) مورد بررسی قرار گرفت. برای بررسی شکاف بین وضعیت موجود و مطلوب عملکرد، در زمینه هر یک از سازه‌های تحلیل جامعه‌شناختی در باشگاه‌های کشور، از آزمون t زوجی (وابسته) استفاده شد. با استفاده از این آزمون شکاف بین انتظارات و ادراکات در زمینه سازه‌های تحلیل جامعه‌شناختی بررسی شد. برای انجام دادن این آزمون، فرض صفر $[H_0]$ به این صورت تنظیم می‌شود که تفاوتی بین انتظارات و ادراکات کارشناسان در بعد عوامل مورد بررسی وجود ندارد. در جدول ۳ آزمون t زوجی مربوط به سازه‌های تحلیل جامعه‌شناختی ارائه شده است:

جدول ۳. آزمون t زوجی مربوط به سازه‌های تحلیل جامعه‌شناختی

سازه‌های پژوهش	عملکرد	اهمیت	شکاف	معناداری	آماره تی	نتیجه
بسترهای اجتماعی (C01)	۳/۲۱۶	۴/۲۸۹	۱/۰۷۳	-/۰۰۰	۱۱/۷۲۵	معنادار
فرهنگ‌سازی در باشگاه (C02)	۳/۳۷۵	۴/۲۹۵	۰/۹۲۰	-/۰۰۰	۱۱/۷۴۹	معنادار
توانمندسازی بازیکنان (C03)	۳/۰۹۵	۴/۲۹۲	۱/۱۹۷	-/۰۰۰	۱۳/۹۵۴	معنادار
نظارت بر برگزاری مسابقات (C04)	۲/۴۹۳	۴/۲۷۰	۱/۷۷۷	-/۰۰۰	۱۴/۹۹۰	معنادار
سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال (C05)	۳/۹۰۸	۴/۶۱۷	۰/۷۱۰	-/۰۰۰	۱۵/۷۸۴	معنادار
اخلاق حرفه‌ای (C06)	۳/۱۱۵	۴/۵۰۱	۱/۳۸۶	-/۰۰۰	۲۴/۲۳۵	معنادار
دغدغه‌های ذهنی بازیکنان (C07)	۳/۳۳۷	۴/۲۸۷	۰/۹۵۰	-/۰۰۰	۱۰/۷۹۷	معنادار
مشکلات و مسائل مادی (C08)	۳/۳۱۷	۴/۲۸۹	۰/۹۷۲	-/۰۰۰	۱۱/۱۵۳	معنادار
رشد و موفقیت فوتبال در کشور (C09)	۳/۶۵۸	۴/۲۹۵	۰/۶۳۷	-/۰۰۰	۷/۸۵۹	معنادار

بر اساس نتایج به دست آمده از آزمون t زوجی مندرج در جدول ۳ و مقدار معناداری مشاهده شده در سطح خطای ۵ درصد می توان ادعا کرد که در همه موارد اهمیت با عملکرد فاصله دارد و ادراکات افراد کمتر از انتظارات آنها بوده است. مقدار معناداری کوچک تر از سطح خطای ۵ درصد است و آماره t نیز از مقدار بحرانی $1/96$ بزرگ تر است. بنابراین شکاف مشاهده شده معنادار است. این تفاوت در قالب یک نمودار رادار در شکل ۲ ارائه شده است:

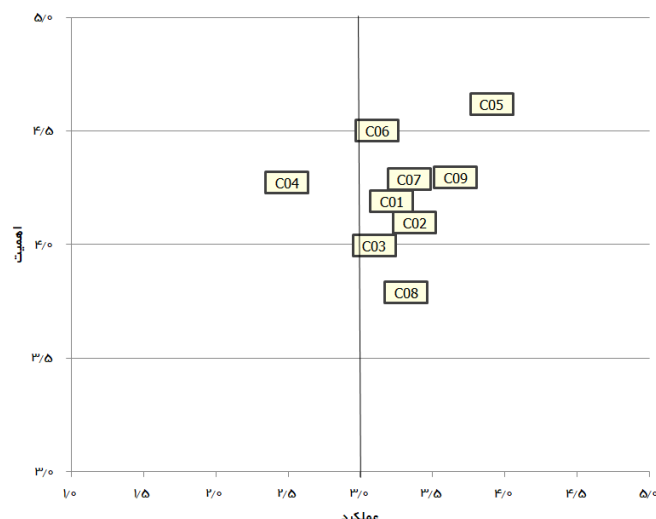
شکل ۲. نمودار رادار اختلاف بین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب

بر اساس نمودار شکل ۲، مشخص است که در زمینه رشد و موفقیت فوتبال در کشور (C09) انتظارات (اهمیت) به ادراکات (عملکرد) نزدیک است. اما در مورد متغیرهایی مانند نظارت بر برگزاری مسابقات (C04) شکاف از ژرفنای بیشتری برخوردار است. در پژوهش حاضر هر شاخص از دو منظر مورد بررسی قرار گرفت؛ منظر اهمیت که با I نمایش داده می شود و منظر عملکرد که با P نمایش داده می شود. بنابراین داده های مربوط به سطح اهمیت و عملکرد شاخص ها روی شبکه ای دوبعدی، که در آن محور y نشان دهنده بعد اهمیت و محور x نشان دهنده بعد عملکرد است، نشان داده می شوند (حبیبی و سرآبادانی، ۱۴۰۱). نتیجه ارزیابی اهمیت- عملکرد برای سازه های پژوهش حاضر در جدول ۵ آمده است:

جدول ۴. نتیجه ارزیابی اهمیت- عملکرد (IPA)

عملکرد	اهمیت	سازه های پژوهش
۳/۲۱۶	۴/۲۸۹	بسترهای اجتماعی
۳/۳۷۵	۴/۲۹۵	فرهنگ سازی در باشگاه
۳/۰۹۵	۴/۲۹۲	توانمندسازی بازیکنان
۲/۴۹۳	۴/۲۷۰	نظارت بر برگزاری مسابقات
۳/۹۰۸	۴/۶۱۷	سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال
۳/۱۱۵	۴/۵۰۱	اخلاق حرفه ای
۳/۳۳۷	۴/۲۸۷	دغدغه های ذهنی بازیکنان
۳/۳۱۷	۴/۲۸۹	مشکلات و مسائل مادی
۳/۶۵۸	۴/۲۹۵	رشد و موفقیت فوتبال در کشور

نتایج نتیجه ارزیابی اهمیت- عملکرد (IPA) در شکل ۳ ارائه شده است:

شکل ۳. نتیجه ارزیابی اهمیت- عملکرد (IPA)

بر اساس نتایج تحلیل اهمیت- عملکرد و از آنجا که همه شاخص‌های شناسایی شده از اهمیت بالایی برخوردار بودند دو ناحیه «بی‌تفاوتی» و «اتلاف» وجود ندارد. همچنین تنها سازه «نظارت بر برگزاری مسابقات» است که در ناحیه «ضعف» قرار دارد. چون با وجود اهمیت بالا از عملکرد ضعیفی برخوردار است. به نظر می‌رسد سایر سازه‌ها در ناحیه «قابل قبول» قرار دارند. اما در واقع چنین نیست. نمره وضعیت موجود بالاتر از میانگین برای دو سازه «دغدغه‌های ذهنی بازیکنان» و «مشکلات و مسائل مادی»، که سازه‌های منفی هستند، نشانه خوبی نیست و در واقع میانگین نمره بالاتر از حد وسط برای این دو سازه نشان می‌دهد که بازیکنان از منظر ذهنی و مالی در وضعیت مطلوبی قرار ندارند. بنابراین در نهایت سازه‌های اخلاق حرفه‌ای، سرمایه اجتماعی، بسترهای اجتماعی، و رشد و موفقیت در ناحیه قابل قبول قرار دارند. اما با عنایت به تحلیل اهمیت- عملکرد این سازه‌ها با آنچه باید باشد شکاف معناداری دارد.

نتیجه و بحث

بر اساس نتایج گراند تئوری، نخستین عامل مؤثر بر سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال «فرهنگ‌سازی در باشگاه» است. در مطالعه صابری و همکارانش (۱۳۹۸)، علی‌آبادی و باقری (۱۴۰۱)، و نقوی و خادم (۱۴۰۱) نیز بر فرهنگ‌سازی در باشگاه‌ها جهت تقویت سرمایه اجتماعی در ورزش فوتبال تأکید شده بود. نتایج بخش کمی نیز نشان داد این سازه با وضعیت مطلوب شکاف معنادار دارد. اما به نسبت سایر سازه‌های مؤثر بر سرمایه اجتماعی وضعیت بهتری دارد. جهت فرهنگ‌سازی در باشگاه مدیران و مربیان و کادر فنی باید شیوه مدیریتی خود را مبتنی بر اصول اخلاق حرفه‌ای و توسعه ظرفیت‌های فنی و اخلاقی بازیکنان بازتعریف کنند. تمرین‌های اصولی و برگزاری اردوهای متعدد، پایبندی به قوانین و مقررات حرفه‌ای، توسعه بنیان‌های دینی و اجتماعی، و پرهیز از تفاوت‌های فرهنگی میان بازیکنان بسیار حیاتی است. همچنین باید برنامه‌های فرهنگی روشنی در باشگاه‌های ورزشی وجود داشته باشد که با اقتضات جامعه هماهنگ و هم‌سو باشد.

نتایج بخش کیفی نشان داد «توانمندسازی بازیکنان» دیگر عامل مؤثر بر سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال است. این نتیجه با یافته‌های مطالعه کبیری و همکارانش (۱۳۹۹) هم‌سو است. همچنین شیروانی و اسدی (۱۴۰۱) و مرادی و محمدی (۱۴۰۲) نیز بر اهمیت توانمندسازی بازیکنان جهت توسعه سرمایه اجتماعی در کل جامعه ورزشی کشور صحنه گذارده‌اند. این در حالی است که نتایج بخش کمی نشان داد این سازه میانگینی نزدیک به وضعیت ضعیف دارد (۳/۰۹۵) و با وضعیت مطلوب نیز فاصله معنادار و نسبتاً زیادی دارد. از منظر توانمندسازی بازیکنان نیز باید آموزش‌های مکفی با حضور متخصصان و کارشناسان فوتبالی صورت گیرد. به‌کارگیری روانشناس و جامعه‌شناس ورزشی در باشگاه گام بسیار مؤثری در همین زمینه است. به‌علاوه دیدگاه‌های پیش‌کسوتان و بزرگان فوتبال می‌تواند در دستور کار قرار گیرد. از سوی دیگر باید کادر فنی نیز به صورت مستمر توانمندی خود

را بهبود بخشد و استفاده از مربیان اخلاق مدار و دارای بار فنی بالا یکی دیگر از اصول اساسی در توانمندسازی بازیکنان فوتبال است.

نتایج بخش کیفی همچنین نشان داد «نظارت بر برگزاری مسابقات» سومین عامل مؤثر بر توسعه سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال است. قدیمی و همکارانش (۱۴۰۲) نیز در مطالعه خود نقش نظارت بر برگزاری مسابقات در رشد سرمایه اجتماعی را مورد تصریح قرار داده‌اند. همچنین نقوی و خادم (۱۴۰۱) به نقش این عامل به طور مشخص در ورزش فوتبال اشاره کرده‌اند. شوربختانه بر اساس نتایج بخش کیفی این سازه نه تنها با آنچه باید باشد فاصله زیادی دارد بلکه وضعیت فعلی این سازه از حد وسط طیف لیکرت نیز پایین تر است (۲/۴۹۳) و بدترین وضعیت را میان سازه‌های مورد بررسی دارد. از منظر نظارت بر برگزاری مسابقات، مسئولان باید در برنامه‌ریزی خود پشتیبانی لازم را از جامعه فوتبال به عمل آورند. کاهش فشار تمرینات، برنامه‌ریزی صحیح در برگزاری مسابقات، رفع مسائل و مشکلات بازیکنان، افزایش آگاهی و حمایت هواداران فوتبالی باید در این برنامه‌ریزی مد نظر قرار گیرد. مسابقات باید با در نظرگیری مناسبات و تعطیلات رسمی کشور، تقویم مسابقات آسیایی و جهانی، و شرایط ویژه جغرافیایی کشور صورت گیرد و برنامه اعلامی به صورت نظام‌مند اجرایی شود. در این راستا «توانمندسازی بازیکنان» و «نظارت بر برگزاری مسابقات رسمی و لیگ برتر» راهگشا است.

تحلیل گراند تئوری نشان داد «ویژگی‌های جامعه‌شناختی» بستر و شرایط زمینه‌ای را در شکل‌گیری اخلاق حرفه‌ای و اثرگذاری سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال فراهم می‌آورد. برخی از این ویژگی‌های جامعه‌شناختی اشتغال، محل سکونت، تحصیلات، طبقه اجتماعی، تربیت خانوادگی، و سوابق ورزشی را در بر می‌گیرد. اثرگذاری بر این متغیرهای کلان اجتماعی از دایره قدرت فدراسیون فوتبال و حتی وزارت ورزش خارج است. اما شناخت درست این ویژگی‌ها می‌تواند برای برنامه‌ریزی جهت برخورد متناسب با آن‌ها راهگشا باشد. مدیران و متولیان فوتبال باید ضمن رصد و پایش نظام‌مند ویژگی‌های گوناگون اجتماعی کشور، که خاستگاه و زادگاه بازیکنان گوناگون و متعدد در فوتبال کشور است، به طبقه‌بندی بازیکنان بپردازند و برنامه روشن و بلندمدت برای هر یک از این طبقات داشته باشند. به این ترتیب می‌توان با یک رویکرد پیش‌رو رویه‌ای متناسب برای هر دسته از بازیکنان فوتبال در نظر گرفت و با گسترش ظرفیت‌های اجتماعی بازیکنان در هر طبقه در نهایت به بهبود اخلاق حرفه‌ای آن‌ها کمک کرد.

مقوله محوری در مطالعه حاضر «سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال» است. فوتبال یکی از ابزارهای مهمی است که باعث استحکام ساختارهای اجتماعی می‌شود. همچنین می‌تواند ارزش‌ها و فرهنگ را تقویت کند. هر گونه استفاده درست و بهره‌گیری مناسب از ظرفیت‌هایی که بازیکنان فوتبال دارند برای توسعه اخلاق حرفه‌ای و متقابلاً نشاط اجتماعی در این مقوله ریشه دارد. یکی از اصلی‌ترین مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی اعتماد است. بنابراین ایجاد اعتماد میان اعضای تیم نخستین مأموریت در ارتقای سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال محسوب می‌شود. رکن بعدی افزایش مسئولیت‌پذیری و وجدان کاری نزد بازیکنان است که مشارکت در دستیابی به اهداف تیمی را به ارمغان خواهد آورد. در این زمینه باید بر رعایت هنجارها و ارزش‌های اجتماعی تأکید شود و از رویکرد ماکیاولیستی که «هدف وسیله را توجیه می‌کند» پرهیز شود. باید احترام متقابل و احترام به اعضای تیم، کادر فنی، و تیم مقابل در میان بازیکنان نهادینه شود. به این ترتیب افزایش همکاری و همدلی میان اعضای تیم ایجاد خواهد شد و انسجام درونی تقویت می‌شود. همچنین منافع شخصی باید با احترام به منافع تیم همراه شود و در نهایت باید از تبعیض در میان بازیکنان توسط مربی و مسئولان باشگاه امتناع شود. در این صورت می‌توان سرمایه اجتماعی بازیکنان فوتبال را بهبود و گسترش بخشید و از پیامدهای آن در سطح فردی و تیمی و اجتماعی منتفع شد.

در مدل پارادایمی حاصل از روش گراند تئوری «اخلاق حرفه‌ای» نقش راهبردی دارد. به دیگر سخن بر اساس نتایج تحلیل کیفی «اخلاق حرفه‌ای» ابزاری راهبردی است که نیل به اهداف متعالی سرمایه اجتماعی ورزش فوتبال را محقق می‌سازد. این یافته هم‌سو با نتایج مطالعات محمدزاده و همکارانش (۱۳۹۹)، گرجی و همکارانش (۱۴۰۲)، و فهیمی و شجاع (۱۴۰۲) است. البته برخی دیگر از پژوهشگران مانند ملانوروزی (۱۴۰۰) نیز اخلاق حرفه‌ای در ورزش کشتی را مورد تأکید قرار داده‌اند یا نادریان و همکارانش (۱۴۰۱) بر اهمیت اخلاق در ورزش حرفه‌ای کشور تأکید کرده‌اند. از سوی دیگر نتایج بخش کمی حاکی از

آن است که اخلاق حرفه‌ای در فوتبال کشور با آنچه باید باشد فاصله بسیار زیادی دارد و مقدار این شکاف (۱/۳۸۶) معنادار است. بنابراین باید در این زمینه چاره‌اندیشی شود. بی‌اعتنایی به مسائل اخلاقی و فرار از مسئولیت‌ها و تعهدات اجتماعی به از بین رفتن بنگاه می‌انجامد. بنابراین مدیران باشگاه و متولیان فوتبال کشور باید مسئله اخلاق حرفه‌ای را در دستور کار خود قرار دهند. اخلاق حرفه‌ای همه ارکان اخلاق فردی و گروهی را در بر می‌گیرد و تحت لوای اخلاق حرفه‌ای است که می‌توان به موفقیت فوتبال در آینده خوش‌بین بود. در این زمینه مدیران باید بر مسئولیت‌پذیری، صداقت، عدالت، وفاداری، رقابت‌طلبی، احترام، همدردی، و ارزش‌مداری تأکید داشته باشند. پیشنهاد می‌شود با توجه به اثربخشی سرمایه اجتماعی در اخلاق حرفه‌ای بازیکنان فوتبال مدیران و مسئولان باشگاه‌ها از یک مدل خودارزیابی بر اساس چارچوب ابعاد و مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی برای رشد و تعالی جامعه فوتبال استفاده کنند. پیشنهاد می‌شود مدیران دست‌اندرکار و مسئولان باشگاه‌ها با خلق فرصت‌های مطلوب و ارتقای سطح دانش و آگاهی بازیکنان فوتبال با تشویق مستمر شرایط ادامه تحصیل در مدارج عالی را برای آنان فراهم سازند. همچنین از تجربیات و سوابق ورزشی آنان برای نشان دادن موفقیت و تبدیل نقاط ضعف به نقاط قوت برای سطوح پایه فوتبال در بخش نونهالان و نوجوانان استفاده کنند.

در زمینه اثرگذاری سرمایه اجتماعی بر اخلاق حرفه‌ای، سازه‌هایی مانند «دغدغه‌های ذهنی بازیکنان» و «مشکلات و مسائل مادی» نقش مداخله‌گر دارند. اگر این عوامل نادیده انگاشته شوند هر گونه اثربخشی برنامه‌های بهبود سرمایه اجتماعی و اخلاق حرفه‌ای بازیکنان به شدت تحت تأثیر قرار خواهد گرفت. پیشنهاد می‌شود عواملی که منجر به تخریب بازیکنان و بازتاب آن در رسانه‌ها می‌شود از طریق مدیران ارشد پیگیری و توسط مجری قانون جلوگیری شود. همچنین مدیران و مسئولان باشگاه‌ها به تعهدات و وعده‌های خود در قبال قراردادهای و پرداخت پاداش‌ها به‌موقع عمل کنند. با توجه به ارتباط جهانی این ورزش، پست‌های در نظر گرفته برای بازیکنان توسط مربی، بر اساس شخصیت آن‌ها و نیز شایسته‌سالاری، برنامه‌ریزی و طراحی شود. پیشنهاد می‌شود از مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی در قالب طراحی یک الگوی نوین جهت بهبود در اخلاق حرفه‌ای بازیکنان به منظور رشد و توسعه در فوتبال استفاده شود. همچنین کاربرد آن در افزایش عملکرد بازیکنان برای موفقیت در فوتبال به‌ویژه فوتبال مدرنیته (تجاری) مد نظر قرار گیرد.

هر پژوهشی در کنار بدیع بودن و داشتن نقاط قوت، دارای برخی محدودیت‌ها نیز هست. البته باید توجه داشت که محدودیت‌های پژوهش به معنای نارسایی پژوهش در مراحل تدوین، اجرا، تحلیل، و تبیین نتایج نیست. به عبارت دیگر محدودیت‌های اعمال شده بیانگر توانمندی پژوهش است. چون پژوهشگر در مرحله مقدماتی و تدوین طرح با توجیه‌های علمی و منطقی مطلوب به انجام دادن آن‌ها همت می‌گمارد. در پژوهش حاضر هم برخی محدودیت‌ها بدین شرح وجود داشت: در این پژوهش از روش ترکیبی استفاده شده بود و نخست جهت گردآوری داده‌ها در بخش کیفی از ابزار مصاحبه استفاده شد که به سبب وجود کرونا، تمرینات بازیکنان، و همچنین فرارسیدن مسابقات جام جهانی فرایند مصاحبه طولانی شد. همچنین طولانی بودن فرایند مصاحبه بر میزان دقت در پاسخگویی بازیکنان و مصاحبه‌شوندگان، بی‌تأثیر نبوده است. همچنین در این مطالعه تنها بر فوتبال مردان تأکید شد. پژوهشگران دیگر می‌توانند بر ظرفیت‌های اجتماعی بانوان تمرکز کنند و مسئله سرمایه اجتماعی و اثر آن بر اخلاق حرفه‌ای را از دیدگاه زنان فوتبالیست مورد مطالعه قرار دهند. در نهایت در این مطالعه تنها بر ورزش فوتبال تأکید شده است و به پژوهشگران آتی پیشنهاد می‌شود با توسعه محدودۀ مورد مطالعه سرمایه اجتماعی ورزشکاران را بررسی کنند. ورزش حرفه‌ای همواره می‌تواند روحیه میهن‌پرستی، غرور، همدلی، و نشاط اجتماعی را همراه داشته باشد و با توجه به ظرفیت‌های بسیار بالای کشور در عرصه ورزش می‌توان مطالعاتی گسترده در این حوزه را در دستور کار قرار داد.

منابع

- پروین، حشمت (۱۴۰۱). بررسی اهمیت علم اخلاق در مطالعات مدیریت و سازمان. پژوهش‌های مدیریت در جهان اسلام، ۳(۸)، ۵ - ۲۹.
- پناهی، غلام و کاظمی، سجاد (۱۴۰۲). رابطه سکوت سازمانی کارکنان با سبک مدیریت و اخلاق حرفه‌ای مدیران. پژوهش‌های رهبری و مدیریت آموزشی، ۷(۲۵)، ۷۷ - ۱۰۰.
- جعفری، پرپوش؛ آراسته، حمید و مؤمنین، رضا (۱۴۰۲). ارائه مدلی برای ارتقای اخلاق حرفه‌ای دانشجویان باشگاه. راهبردهای آموزش علوم پزشکی، ۱۶(۷۸)، ۱۹۰ - ۲۰۱.
- حیبی، آرش و سرآبادانی، مونا (۱۴۰۱). آموزش کاربردی SPSS. تهران: نارون.
- حمیدی‌زاده، علی (۱۳۹۷). واکاوی افول سرمایه اجتماعی در ایران. مدیریت سرمایه اجتماعی، ۵(۱)، ۹۱ - ۱۰۹.
- سعیدنیا، ندا؛ سجادی، حمید؛ گنجویی، فریده و منوچهری، جاسم (۱۴۰۱). شناسایی شاخص‌های خطمشی اخلاقی و فرهنگی در ورزش ایران. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، انتشار آن لاین: اردیبهشت ۱۴۰۱.
- سلطانی، ابراهیم و دولت‌آبادی، عبدالله (۱۴۰۲). تحلیل جامعه‌شناختی آینده مطبوعات. علوم خبری، ۱۲(۴۵)، ۲۳ - ۳۴.
- سلیمانی، مسعود؛ سجادی، نصرالله؛ رجبی، حسین و حمیدی، مهرزاد (۱۴۰۱). تأثیر شبکه‌های اجتماعی، سرمایه اجتماعی، و سرمایه فکری بر مدیریت دانش در وزارت ورزش و جوانان. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، انتشار آن لاین: اردیبهشت ۱۴۰۱.
- شیروانی، طهماسب و اسدی، روح‌الله (۱۴۰۱). تدوین مدل توانمندسازی کارکنان بر اساس سرمایه اجتماعی و اخلاق حرفه‌ای در ادارات ورزش و جوانان استان چهارمحال و بختیاری. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، انتشار آن لاین: اردیبهشت ۱۴۰۱.
- صابری، علی؛ باقری، قدرت و بی‌غرش، محمد (۱۳۹۸). بررسی وضعیت سرمایه روان‌شناختی بازیکنان فوتبال و رابطه علی آن با رهبری معنوی و نقش میانجی سرمایه اجتماعی. مطالعات روان‌شناسی ورزشی، ۱۰(۱۷)، ۱۴۱ - ۱۶۰.
- عبادی، حامد؛ صادقی، سعید و صابونچی، رضا (۱۴۰۱). تأثیر اخلاق حرفه‌ای و مسئولیت اجتماعی بر رضایتمندی ورزشکاران باشگاه‌های ورزشی ایران از طریق متغیرهای میانجی تعهد حرفه‌ای و تعدیلگر سابقه ورزشی. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، انتشار آن لاین: آبان ۱۴۰۱.
- علی‌آبادی، محمد و باقری، هادی (۱۴۰۱). تأثیر هم‌آفرینی ارزش بر هم‌هویتی هواداران با نقش میانجی سرمایه اجتماعی: مطالعه اجتماعات آن لاین باشگاه‌های فوتبال. مدیریت سرمایه اجتماعی، ۹(۴)، ۵۶۹ - ۵۸۹.
- فرامرزی، احد (۱۴۰۱). اخلاق حرفه‌ای. قم: انتشارات مجنون.
- فهیمی، فاطمه و شجاع، رضا (۱۴۰۲). ارائه الگوی تصمیم‌گیری اخلاقی داوران فوتبال و فوتسال ایران. نوآوری در مدیریت ورزشی، ۲(۲)، ۱۶۹ - ۱۷۹.
- قانع، مهسا؛ رحمانی، علی و عباسی، اصغر (۱۴۰۲). تحلیل جامعه‌شناختی رابطه سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی در شهر کرمانشاه. برنامه ریزی توسعه شهری و منطقه‌ای، ۸(۲۵)، ۱۹۵ - ۲۳۵.
- قدیمی، بهرام و باقری، مجتبی (۱۳۹۶). بررسی اثرات فرهنگی توسعه ورزش در ایران با تأکید بر ورزش فوتبال. مطالعات توسعه اجتماعی ایران، ۹(۲)، ۱۰۳ - ۱۱۶.
- قدیمی، بهرام؛ بحیرایی، راحله؛ امیری، مسعود؛ باصری، علی و مظاهری، مهدی (۱۴۰۲). نشان دادن مدل جامعه‌شناختی سرمایه اجتماعی میان نخبگان ورزشی در تعامل با بستر اجتماعی. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۲۲(۵۹)، ۱۳۹ - ۱۵۴.
- قدیمی، بهرام؛ قربانی، سحر؛ خاکی، اکبر؛ محسنی، علی و علی‌پور، زهرا (۱۴۰۱). تحلیل جامعه‌شناختی حرفه‌ای شدن و تغییرات سبک زندگی فوتبال‌بست‌های حرفه‌ای. تغییرات اجتماعی-فرهنگی، ۱۹(۳)، ۷ - ۲۴.
- کبیری، زهرا؛ صابونچی، رضا و آقایی، نجف (۱۳۹۹). تعیین نقش میانجی سرمایه اجتماعی در تأثیر علی اخلاق حرفه‌ای مدیران بر هواداران باشگاه‌های فوتبال. پژوهش‌های کاربردی مدیریت ورزشی، ۸(۳۲)، ۱۱۳ - ۱۲۴.
- کشاورز، لقمان؛ فراهانی، ابوالفضل و اصغری، زهرا (۱۴۰۰). تدوین مدل ارتباطی خودکارآمدی شغلی و سرمایه اجتماعی در وزارت ورزش و جوانان ایران. مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۳(۶۸)، ۳۳۵ - ۳۵۴.
- کله‌لند، جیم (۱۳۹۷). جامعه‌شناسی فوتبال در بافتی جهانی. مترجم: حمید پورنگ. پژوهشگاه فرهنگ، هنر، و ارتباطات.
- گرچی، رضا؛ سلیمی، مهدی و نظری، رسول (۱۴۰۲). مدل نهادینه‌سازی جو اخلاقی در فوتبال حرفه‌ای ایران با رویکرد داده‌بنیاد. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۲۲(۵۹)، ۲۳۹ - ۲۵۸.

- محمدزاده، یونس؛ نجف‌زاده، محمد؛ برقی، جعفر و جنانی، حمید (۱۳۹۹). مطالعه عوامل مؤثر بر بهبود اخلاق ورزشکاران فوتبال حرفه‌ای ایران. *مطالعات روان‌شناسی ورزشی*، ۹(۳۴)، ۴۵ - ۶۰.
- محمدی، فردین (۱۳۹۸). تحلیل جامعه‌شناختی ساختارهای اجتماعی میدان آموزش (مورد مطالعه: میدان آموزش ایران). *مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی*، ۱۱(۲ (پیاپی ۴۲))، ۳۱ - ۶۳.
- مرادی، غلام و محمدی، مرتضی (۱۴۰۲). نقش سرمایه فرهنگی و اخلاق حرفه‌ای مربیان ورزشی فراجا بر اشتیاق شغلی با نقش میانجی سرمایه اجتماعی. *مطالعات فرهنگی پلیس*، ۱۰(۳۶)، ۴۷ - ۵۶.
- مقیمیان، ریحانه و انصاری، صدیقه (۱۴۰۱). بررسی اجمالی بر ورزش و اخلاق ورزشی از دیدگاه قرآن و برخی روایات. *تربیت‌بدنی و علوم ورزشی*، ۱۱(۴)، ۱۱ - ۲۱.
- نقوی، محبوبه و خادم، امیررضا (۱۴۰۱). بررسی نقش سرمایه اجتماعی بر شکل‌دهی رفتارهای مطلوب تماشاگران فوتبال با تأکید بر حضور زنان در استادیوم‌های ورزشی. *مطالعات راهبردی ورزش و جوانان*، ۲۱(۵۵)، ۲۱۱ - ۲۳۶.
- نادریان، مسعود؛ اسماعیل‌زاده، روحی؛ مطلبی، لنا و قاسمی، آتوسا (۱۴۰۱). طراحی مدل ساختاری تفسیری مهم‌ترین راهکارهای توسعه سواد رسانه‌ای ورزشکاران حرفه‌ای به منظور بهبود اخلاق حرفه‌ای. *مطالعات راهبردی ورزش و جوانان*، انتشار آن لاین: مهر ۱۴۰۱.
- Aliabadi, M. & Bagheri, H. (2022). The effect of co-creation of value on fans' identity with the mediating role of social capital: a study of online communities of football clubs. *Social Capital Management*, 9(4), 569-589. (in Persian)
- Bourdieu, P. (1986). The Forms of Capital. In J. Richardson, *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. New York: Greenwood.
- Cleland, J. & Giulianotti, R. (2023). A Sociological Analysis of United Kingdom Football Fans: Historical Debates and Contemporary Issues. In *Football Fandom in Europe and Latin America: Culture, Politics, and Violence in the 21st Century (37-57)*. Cham: Springer International Publishing.
- Cohen, J. E. (2013). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Coleland, J. (2017). *Sociology of football in a global context*. Research Institute of Culture, Art and Communication. (in Persian)
- Coleman, J. S. (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital. *American Journal of Sociology*, 94, S95-S120.
- Decker, D. M., Wolfe, J. L., & Belcher, C. K. (2022). A 30-year systematic review of professional ethics and teacher preparation. *The Journal of Special Education*, 55(4), 201-212.
- Ebadi, H., Sadeghi, S., & Sabunchi, R. (2022). The effect of professional ethics and social responsibility on the satisfaction of Iranian sports club athletes through the mediating variables of professional commitment and sports experience moderator. *Strategic studies of sport and youth*, published online: November 2022. (in Persian)
- Fahimi, F. & Shajie, R. (2023). Presenting the ethical decision-making model of Iranian football and futsal referees. *Innovation in Sport Management*, 2(2), 169-179. (in Persian)
- Faramarizi, A. (2022). *Professional ethics*. Majnoon Publications. (in Persian)
- Fenton, A., Keegan, B. J., & Parry, K. D. (2023). Understanding sporting social media brand communities, place and social capital: A netnography of football fans. *Communication & Sport*, 11(2), 313-333.
- Forsell, T., Tower, J., & Polman, R. (2022). Development of a scale to measure social Capital in Recreation and Sport Clubs. *Leisure Sciences*, 42(1), 106-122.
- Ghane, M., Rahmani Firuzjah, A., & Abbasi Asfajir, A. A. (2023). Sociological Analysis of the Relationship between Social Capital and Quality of Life in Kermanshah. *Quarterly Journals of Urban and Regional Development Planning*, 8(25), 195-235.
- Glantz, L., Baugh, C. M., & Mello, M. M. (2023). Decisions about College Football during Covid-19: An Ethical Analysis. *Journal of Law, Medicine & Ethics*, 51(1), 104-118.
- Glaser, B. G., Strauss, A. L., & Strutzel, E. (2017). The discovery of grounded theory; strategies for qualitative research. *Nursing research*, 17(4), 364.
- Gorji, R., Salimi, M., & Nazari, P. (2023). The model of institutionalization of ethical climate in Iranian professional football with the foundation data approach. *Strategic studies of sport and youth*, 22(59), 239-258. (in Persian)
- Guba, E. G. & Lincoln, Y. S. (1982). Epistemological and methodological bases of naturalistic inquiry. *ECTJ*, 30(4), 233-252.
- Habibi, A. & Sarabadani, M. (2022). *SPSS practical training*. Tehran: Narvan. (in Persian)
- Hair Jr, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2021). *A primer on partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM)*. Sage publications.

- Hamidizadeh, A. (2017). Analyzing the decline of social capital in Iran. *Social Capital Management*, 5(1), 91-109. (in Persian)
- Holsti, O. R. (1969). *Content analysis for the social sciences and humanities*, Reading, MA: Addison-Wesley.
- Jafari, P., Arasteh, H., & Mominin, R. (2023). Presenting a model for promoting the professional ethics of club students. *Medical Science Education Strategies*, 16(78), 190-201. (in Persian)
- Jammaers, E. (2023). Theorizing discursive resistance to organizational ethics of care through a multi-stakeholder perspective on disability inclusion practices. *Journal of Business Ethics*, 183(2), 333-345.
- Kabiri, Z., Sabunchi, R., & Aghaei, N. (2019). Determining the mediating role of social capital in the causal effect of managers' professional ethics on football club fans. *Sports Management Applied Research*, 8(32), 113-124. (in Persian)
- Keshavarz, L., Farahani, A., & Asghari, Z. (1400). Development of a communication model of occupational self-efficacy and social capital in the Ministry of Sports and Youth of Iran. *Sports Management Studies*, 13(68), 335-354. (in Persian)
- Lincoln, Y. S. & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Beverly Hills, CA: Sage Publications, Inc.
- Loury, G. C. (1976). *A dynamic theory of racial income differences* (No. 225). Discussion paper.
- McLean, R., Fenton, A., Procter, C., & Quan-Haase, A. (2023). Social media, s-commerce and social capital: a netnography of football fans and organisations. *International Journal of Technology Transfer and Commercialisation*, 20(1), 63-86.
- Milanovic, L., Randelović, N., Živković, D., & Savić, Z. (2021). Ethics and sports, ethics in sports, sports ethics: Aspects of consideration of different authors. *Fizičko vaspitanje i sport kroz vekove*, 8(2), 16-32.
- Miller, E., Cross, L., & Lopez, M. (2010). Sampling in qualitative research. *FBB research group*, 19(3), 249-261.
- Moghimian, R. & Ansari, S. (2022). An overview of sports and sports ethics from the perspective of the Qur'an and some hadiths. *Physical Education and Sports Sciences*, 1(4), 11-21. (in Persian)
- Mohammadi, F. (2018). Sociological Analysis of the Social Structures of the Field of Education., Case Study, Iran's Education Field. *Interdisciplinary Studies in Humanities*, 11(42), 31-63. (in Persian)
- Mohammadzadeh, Y., Najafzadeh, M., Barki, J., Janani, H. (2019). Studying the effective factors on improving the ethics of Iranian professional football athletes. *Sports Psychology Studies*, 9(34), 45-60. (in Persian)
- Moradi, Q. & Mohammadi, M. (2023). The role of cultural capital and professional ethics of Faraja sports coaches on job enthusiasm with the mediating role of social capital. *Police Cultural Studies*, 10(36), 47-56. (in Persian)
- Naderian, M., Ismailzadeh, R., Melabi, L., & Ghasemi, A. (2022). Designing an interpretative structural model of the most important strategies for developing professional athletes' media literacy in order to improve professional ethics. *Strategic studies of sport and youth*, published online: October 2022. (in Persian)
- Naqvi, M. & Khadim, A. (2022). Investigating the role of social capital on the formation of desirable behaviors of football spectators, emphasizing the presence of women in sports stadiums. *Strategic studies of sport and youth*, 21(55), 211-236. (in Persian)
- Oberoi, R., Halsall, J. P., & Snowden, M. (2022). Social capital, social innovation and social enterprise: The virtuous circle. *Emerald Publishing Limited*, 44(3), 29-43.
- Qadimi, B. & Bagheri, M. (2016). Investigating the socio-cultural effects of sports development in Iran with an emphasis on football. *Iranian Social Development Studies*, 9(2), 103-116. (in Persian)
- Panahi, G. & Kazemi, S. (2023). The relationship between employees' organizational silence and management style and professional ethics of managers. *Educational Leadership and Management Research*, 7(25), 77-100. (in Persian)
- Parveen, H. (2022). Investigating the importance of ethics in management and organization studies. *Management researches in the Islamic world*. 3(8), 5-29. (in Persian)
- Piatkowska, M., Pashaie, S., Hoseini, M. D., Dostimehr, A., & Jahanbakhsh, I. (2022). Sociological Analysis of Branding of Professional Football League Players. *Physical Culture and Sport. Studies and Research*, 96(1), 1-11.
- Possamai, A., Possamai-Inesedy, A., Corpuz, G., & Greenaway, E. (2024). Got sick of surveys or lack of social capital? An investigation on the effects of the lockdown on institutional surveying. *The Australian Educational Researcher*, 51(1), 21-39.
- Qadimi, B., Bahirae, R., Amiri, M., Basri, A., & Mazaheri, M. (2023). Showing the sociological model of social capital among sports elites in interaction with the social context. *Strategic studies of sport and youth*, 22(59), 139-154. (in Persian)
- Qadimi, B., Qorbani, S., Khaki, A., Mohseni, A., & Alipur, Z. (2022). Sociological analysis of professionalization and lifestyle changes of professional football players. *Socio-Cultural Changes*, 19(3), 7-24. (in Persian)

- Qaneh, M., Rahmani, A., & Abbasi, A. (2023). Sociological analysis of the relationship between social capital and quality of life in Kermanshah city. *Urban and Regional Development Planning*, 8(25), 195-235. (in Persian)
- Roberts, W., Whigham, S., Culvin, A., & Parnell, D. (Eds.). (2023). *Critical Issues in Football: A Sociological Analysis of the Beautiful Game*. Taylor & Francis.
- Saberi, A., Bagheri, P., & Biqarash, M. (2018). Investigating the socio-psychological status of football players and its causal relationship with spiritual leadership and the mediating role of social capital. *Studies in Sport Psychology*, 10(17), 141-160. (in Persian)
- Saeednia, N., Sajjadi, H., Ganjoi, F., & Manochehri, J. (2022). Identifying ethical and cultural policy indicators in Iranian sports. *Strategic studies of sport and youth*, published online: April 2022. (in Persian)
- Shirvani, T. & Asadi, R. (2022). Compilation of employee empowerment model based on social capital and professional ethics in sports and youth departments of Chaharmahal and Bakhtiari province. *Strategic studies of sport and youth*, published online: April 2022. (in Persian)
- Slijper, T., Urquhart, J., Poortvliet, P. M., Soriano, B., & Meuwissen, M. P. (2022). Exploring how social capital and learning are related to the resilience of Dutch arable farmers. *Agricultural Systems*, 198, 373-385.
- Soleimani, M., Sajjadi, N., Rajabi, H., & Hamidi, M. (2022). The impact of social networks, social capital and intellectual capital on knowledge management in the Ministry of Sports and Youth. *Strategic studies of sport and youth*, published online: April 2022. (in Persian)
- Soltani, I. & Dolatabadi, A. (2023). Sociological analysis of the future of the press. *News Sciences*, 12(45), 23-34. (in Persian)
- Strauss, A. & Corbin, J. M. (1997). *Grounded theory in practice*. Sage.
- Toyon, M. A. S. (2022). The three'R's of social capital: A retrospective. *FWU Journal of Social Sciences*, 16(4), 1-15.
- Zhu, Y. Y., Gano, G., & Guo, M. Y. (2021). Influence of differential leadership on teachers' professional ethics: An empirical study from Chinese universities. *Asia Pacific Education Review*, 22, 549-564.